

HISTÒRIA (1r trimestre)

BLOC A - LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM I LA LENTA I DIFÍCIL IMPLANTACIÓ DEL LIBERALISME A ESPANYA DURANT EL SEGLE XIX

1- INTRODUCCIÓ: Conceptes polítics

ANTIC RÈGIM	LIBERALISME
Sobirania divina (Déu)	Sobirania nacional (el poble legitimitza a qui té el poder)
Estat confessional (religió pròpia de l'estat)	Estat laic (separació d'estat i església)
Monarquia	Monarquia o República
Súbdit (lligat a una obediència)	Ciudadà
Proteccionisme (protecció de les fronteres i de l'economia local)	Proteccionisme o lliurecanvisme
Absolutisme Estaments (grups socials) Restauració (recuperar l'absolutisme)	Parlament Sufragi Drets i llibertats Partits polítics Constitució (lleï més important de l'estat) Divisió de poders (p. legislatiu, executiu i judicial)

2- GUERRA DEL FRANCÈS, LES CORTS DE CADIS I LA CONSTITUCIÓ DE 1812

A principis del segle XIX hi ha un gran nombre de revolucions liberals al llarg d'Europa.

A Espanya, no s'accepten aquestes revolucions, ja que encara hi ha Antic Règim, el rei és **Carles IV** (Borbó). Tot i això, no s'enfronten a França, ja que Napoleó és molt superior.

Al 1807, és l'època de màxim esplendor de l'imperi Napoleònic.

Napoleó "convenç a Carles IV de firma **El tractat de Fontainebleau**, que permet el pas de les seves tropes a través dels Pirineus i fins a Portugal¹.

En lloc de només passar, acaben ocupant diverses zones d'Espanya.

La població espanyola es divideix en dos bàndols:

- Afrancesats:** estan a favor de l'ocupació francesa.
- No estan a favor de l'ocupació.

Es produeix un conflicte a partir d'aquesta divisió que s'anomenarà **La Guerra del Francès (1808 – 1813)**. Napoleó força l'abdicació de **Carles IV** i del seu hereu **Ferran VII** mitjançant la **carta de Baiona (1808)**, que pretén fer legítima l'abdicació i la coronació de Josep I (germà de Napoleó).

Conflicte de legitimitats entre Ferran VII i **Josep I**

Hi comencen a haver aixecaments contra els francesos, tot i que sempre perden. El més important és a Madrid al 2 de maig de 1808.

¹ Portugal és aliat de Gran Bretanya (enemic de Napoleó)

Es comencen a forma juntes a nivell local i provincial i comença a créixer el contrapoder. Al setembre de 1808 es forma la **Junta Suprema**, en contra del nou rei.

Els seus objectius són:

- Fer fora als francesos
- Modernitzar l'estat

Per a fer-ho, han d'escollir uns representants que es trobaran a Cadis² i legislaran. La majoria de representants no arriben, i omplen els espai buits amb gent literada de Cadis. Com que Cadis era una ciutat bastant liberal i progressista hi acaba havent una majoria liberal a la Junta.

Els diputats que van a Cadis es divideixen en **comissions** (grups de treball), hi ha dues opinions diferents dins de la Junta.

EN COMÚ	DIFERENT
-Les dues ideologies són antifrancesos i estan en contra de l'ocupació francesa. -Les dues volen a Ferran com a cap d'estat.	-Hi ha una ideologia liberal i una ideologia antiliberal .

Els més liberals creen la **1a Constitució Espanyola (La Pepa)** que no serà aprovada fins **1812**.³

1-LA PEPA	
Any	1812
Ideologia	Liberal
Sobirania	Sobirania nacional
Separació de poders?	Sí
Tipus d'estrat	Confessional (no es toleren altres religions)
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Llibertat de pensament, d'associació, d'expressió,...

Només falta que retorni Ferran VII (que està l'exili) i firmi la constitució.

3- EL RETORN DE L'ABSOLUTISME (1814 – 1833)

EL RETORN DE **FERRAN VII**

Al 1813 comença a caure l'Imperi Napoleònic. Com a conseqüència, Napoleó retorna la corona espanyola als Borbó mitjançant **El tractat de Valençay**.

Tot i que segueix havent-hi divisió entre liberals i antiliberals, aquests últims són més ràpids i li entreguen a Ferran VII **El Manifest dels Perses**, per evitar que firmi la constitució.

Ferran VII anul·la tots els decrets de les corts. Hi ha una persecució de liberals i constitucionalistes, que s'han d'exiliar.

Es retorna a l'Antic Règim i és un període difícil:

- Motius que es donen:

² Cadis està llunt de l'ocupació francesa i del front de guerra.

³ Els que están en contra del liberalisme comences a conspirar.

- Espanya ha sortit d'una guerra
- Hi ha molts pronunciamientos (els liberals no es rendeixen i intenten que el rei firmi la constitució)
- Hi ha revoltes constants a les colònies

Hi ha el **Pronunciamiento de Riego⁴ (1820)**, que és el primer que té èxit. Enlloc de matar a Ferran VII, l'obliguen a firmar la constitució.

EL TRIENNI LIBERAL 1820-1823

Sorgeixen problemes amb el govern degut a que:

- El rei no vol ser liberal
 - Molts liberals estan a l'exili
 - Context internacional⁵

Al 1815 es crea una aliança militar a Viena "**Santa Aliança**", que pretén evitar revoltes liberals.

Al 1823 al **congrés de Verona** prenen la decisió d'intervenir a Espanya

Se li diu a **Lluís XVIII** (França) que formi un exèrcit i intervingui □ **Cent mil fills de St. Lluís**, guanyen i restableixen l'Antic Règim.

Afusellen a Riego i persegueixen a militars.

DÈCADA OMNIOSA 1823-1833

Ferran VII es troba entre dues ideologies:

- Liberals**: no li perdonen el que ha passat
 - Ultra conservadors**: el veuen massa "tou", comencen a mirar a **Carles Mª Isidre** (germà) com a possible rei.

Quan Ferran VII es casa amb **Mª Cristina**, té una filla **Isabel** (1830), per tal que pugui ser reina, entra en vigor el decret de **pragmàtica sanció**, que suspèn la **lleï sàlica** (impedeix que una dona sigui reina).

Detenen a Carles perquè no accepta el nou decret.

Ferran està malalt i Mª Cristina assumeix la regència. Per por als liberals i a perdre la corona, decideix aliar-se amb els liberals, amnistia als que estan a la presó o a l'exili.

Els liberals tornen a poc a poc a Espanya.

4- LA MORT DE FERRAN I EL REGNAT D'ISABEL (1833 – 1868)

Al 1833 mor Ferran VII i s'obre un conflicte successori. Esclata una guerra civil, **1a Guerra Carlina** (1833 – 1840), s'enfronten carlins⁶ (absolutistes) contra isabelins (liberals). Guanyen liberals.

REGÈNCIA DE Mª CRISTINA

⁴Riego és un coronel militar que estava esperant a Cadis per anar a Amèrica, però al final decideix realitzar un pronunciamiento enlloc d'anar-se'n a Amèrica.

⁵ A gairebé tot Europa triunfa l'absolutisme.

⁶ El moviment carlisme és un moviment que acaba de sorgir: "Déu, Pàtria, Rei". -Tradicionalistes i antiliberals
-Perduren en el temps gràcies a: adaptabilitat, inconcreció, adhesió, reproducció familiar

Confia en els liberals més conservadors (**moderats**) i els hi ofereix el primer govern. El primer governant és **De la Rosa**, aprova l'Estatut Reial (semblant a una constitució, molt poc liberal)

Els liberals **progressistes** pressionen fins que els hi cedeixen el poder. Posen al govern a:

- Mendizábal** (1836): Duu a terme la desamortització, l'exportació de terres de l'església per a guanyar diners i millorar l'agricultura.
- Calatrava** (1837): Redacta la **Constitució de Calatrava (1837)**

2- CONSTITUCIÓ DE CALATRAVA	
Any	1837
Ideologia	Liberal Progressista
Sobirania	Sobirania nacional
Separació de poders?	Sí, senat i congrés
Tipus d'estrat	No confessional
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Llibertat de pensament, d'associació, d'expressió,...

Hi ha eleccions i guanyen els moderats. Els progressistes fan un rebel·lió, **La Granja**, i Mª Cristina cedeix la regència a **Espartero**, un militar que té el suport del poble.

REGÈNCIA D'ESPARTERO 1840 - 1843

Amb el temps Espartero perd popularitat degut a les seves polítiques:

- Lliurecanvisme: S'enfronta amb la indústria tèxtil catalana, i es produeixen revoltes.
- Furs bascos: Nega els furs bascos (drets històrics que s'atribueixen a alguns territoris).
- Autoritarisme: Massa autoritari

DÈCADA MODERADA 1843 - 1854

Al 1843 hi ha un pronunciament de **Narváez**, militar que pertany als conservadors. Isabel amb 13 anys es fa reina i encarrega el govern a Narváez.

Polítiques moderades:

- Derrogar la constitució de Calatrava
- Constitució de 1845**

3- CONSTITUCIÓ DE 1845	
Any	1845
Ideologia	Moderada
Sobirania	Sobirania compartida
Separació de poders?	No
Tipus d'estrat	Confessional
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Es restringeixen drets

- Fer les paus amb l'església

Per les desamortitzacions, fan un nou tractat **Concordat de 1851**, els hi torna a donar molt poder a l'església, s'aturen les desamortitzacions i es controla l'educació. D'aquesta manera Isabel guanya el suport i el reconeixement de l'església.

- Es crea la guàrdia civil, amb la funció de vigilar camins, camps...
- S'implanta el ferrocarril, hi ha molta corrupció.

Hi comencen a haver partits polítics:

- MODERATS Narváez
- PROGRESSISTES Espartero
- UNIÓN LIBERAL O'Donell

Hi ha la **2a Guerra Carlina (1846-1849)**

BIENNI PROGRESSISTA 1854 – 1856

Al 1854 hi ha la **Vicalvarada**, un pronunciament que té suport popular, contra el govern de Narváez. Apareix O'Donell que s'uneix amb Espartero (tot i que en realitat no es porten bé). La reina accepta la situació i els hi dóna el govern.

Durant el bienni progressista:

- Es tornen a posar en marxa les desamortitzacions **Desamortització de Madoz**.
- S'expulsen als jesuïtes (amb l'excusa de que eren carlins)

Aquest bienni coincideix amb període d'expansió econòmica (Guerra de Crimea, beneficia a Espanya). Es redacta la **constitució no nata (1856)**, que mai s'arriba a aprovar.

4- CONSTITUCIÓ “NO NATA” DE 1856	
Any	1856
Ideologia	Progressista
Sobirania	Sobirania nacional
Separació de poders?	Sí
Tipus d'estat	No confessional
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Hi ha drets

ETAPA LIBERAL – CONSERVADORA 1856-1868

Al 1856 hi ha un pronunciament de Narváez amb el suport de O'Donell, de l'església i de la reina. Hi ha una etapa de alternança del govern entre Moderats i Unió Liberal (deixen fora als progressistes).

Polítics conservadores:

- Paren les desamortitzacions
- Reforcen la vigilància en camps i camins (beneficia a terratinents)
- Beneficien a l'església i a les classes altes

Comencen les **tupinades**, i apareix la figura del **cacic**, un terratinent o senyor important d'una regió que diu al poble què han de votar.

Fases econòmiques:

- Fins al 1866, favorable (guerra de secessió a EUA), tot i que perjudica al tèxtil català.
- A partir del 1866 hi ha una **Triple Crisi**:
Agrícola: Males collites

Industrial
Financera: Ferrocarril

La corona està molt desprestigiada i té molt mala imatge.

Apareixen el partit **Demòcrata** i el partit **Republicà**, que es troben a Ostende i preparen una revolució. Fan el **Pacte d'Ostende**:

- Pretén expulsar als Borbons
- Escriure un govern provisional format per demòcrates i republicans
- Convocar eleccions a corts constituents (sufragi universal)
- Crear una nova constitució

5- EL SEXENNI REVOLUCIONARI (1868 – 1874)

Al 1868 hi ha la revolució de **La Gloriosa** (es considera revolució i no pronunciament perquè pretén un canvi de règim. Té èxit gràcies al suport del poble.

S'aixequen dos militars en contra de Narváez i de la corona.

- Prim** (partit progressista)
- Serrano** (partit unió liberal) – substitut de O'Donell que ha mort.

En la oposició a Isabel hi ha una majoria que volen mantenir la monarquia, i per tant, quan Isabel marxa hi ha una època de transició fins que troben a un nou rei.

- Prim fa de cap del govern provisional
- Serrano fa de regent

El primer que fan és convocar eleccions a Corts Constituents. Guanyen per majoria els progressistes (159/351 diputats).

Progressistes 159
Unió Liberal 69
Republicans 69

Demòcrates 20
Carlistes 18
Isabelins 14

Progressistes i Unió Liberal escriuen un nova constitució: **Constitució del 1869 – 1a Constitució democràtica.**

5- CONSTITUCIÓ DE 1869 (1A CONSTITUCIÓ DEMOCRÀTICA)	
Any	1869
Ideologia	Liberalista radical / democràtica
Sobirania	Sobirania nacional
Separació de poders?	Si
Tipus d'estat	No confessional
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Drets i lliberats. Sufragi Universal (25%)

S'aprova la constitució però falta la sanció per part del rei (no n'hi ha encara).

Prim s'encarrega de fer una llista de possibles reis, ja que no hi ha cap candidat clar. Al final porten a **Amadeu de Savoia** (1871) perquè degut a la ramificació d'Itàlia saben que és liberal i nacionalista.

Quan Amadeu arriba es troba amb l'assassinat de Prim, que era l'únic que el recolzava. Es troba molt sol i a més es troba en un període de tensions:

- Enfrontaments entre ideologies
- Esclata la **3a Guerra Carlina (1872 – 1876)**
- Oposició dels Alfonsins (Fill d'Isabel)

Amadeu acaba abdicant i marxant d'Espanya, i deixa a Espanya sense govern i amb un altre problema successori. (*Abdicació d'Amadeu (font 22, pàg. 56)*)

El dia que abdica Amadeu, les corts es reuneixen i 280 diputats reclamen la república. Es crea la **1a República**, tot i que molts dels que han votat a favor no són republicans.

LA 1a REPÚBLICA 1873 - 1874

La República és un règim sense precedent a Espanya i han de començar des de zero. El règim es veu amenaçat per molts fronts i no funciona.

Factors externs:

- Apareixen **junes revolucionàries** contra l'Ajuntament, els Cacics... No tenen suport del govern (poder formal) i aquest no accepta veure la creació de petits poders.
- Els camperols volen repartir-se els **latifundis**: terres que pertanyen a un senyor.
- El proletariat ocupa els carrers i es reivindiquen.
- Hi ha divisió interna dels republicans:
 - Moderats** (poc a poc) / **Radicals** (de cop)
 - Federalistes** (diferents territoris amb una constitució) / **Unitaris** (poder al centre)
- Conflictes armats: Cuba (Guerra dels 10 anys, 1868 – 1878) i 3a Guerra Carlina

Cronologia de la 1a República:

- Febrer 73 – **Estanislaou Figueras** és escollit president – És republicà federalista.
- Maig 73 – Es declaren eleccions, guanya **Francesc Pi i Maragall** – És republicà federalista. Fan la **Constitució Federal de la República Espanyola (6)** (1873), a per redactar l'estructura federal de l'estat. Mai s'aplica.
Apareix el **cantonisme** – Federalisme extrem, és un moviment polític que defensa la sobirania nacional de cada municipi "independència local".
Alcoi i Cartagena es proclamen cantons independents.
- Juliol 73 – Pi i Maragall dimiteix.
Nicolàs Salmerón es fa càrrec del govern. És republicà unitari. Posa ordre als cantons mitjançant la intervenció militar. S'oposa a imposar la pena de mort i dimiteix.
- Setembre 73 – És escollit **Emilio Castelar** com a president. És republicà unitari. Pacta amb sectors conservadors i monàrquics. Declara el federalisme fora de llei i suspèn durant tres mesos les corts.
- Gener 74 – **El General Pavía** fa un cop d'estat que treu als republicans del poder. Està recolzat per la dreta monàrquica. Castelar no vol ser part d'aquest govern i se li entrega el poder un altre cop a **Francisco Serrano**. (Oficialment s'ha acabat la república, però formalment continua fins a finals d'any). **Cànovas del Castillo** (polític) va preparant el retorn dels Borbons.
- Desembre 74 – Pronunciamiento del general **Arsenio Martínez Campos**, que re instaura la monarquia.

BLOC B: PRIMERA ETAPA DE LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA (1875 – 1898)

1- POLÍTICA

El pas de la República al règim va ser tot un pla realitzat per Cànovas del Castillo.

El manifest de Sandhurst (*font 2, pàg. 66*). Va ser redactat per Cànovas i assumit per Alfons XII.

- Enuncia el retorn dels Borbons a Espanya
- Defensa la monarquia borbònica constitucional
- Confessionalitat

Cànovas del Castillo és el responsable del règim. Se li atribueix:

-Pacificació del problema Carlí (1876):

Amb l'ajuda de Martínez Campos els hi la possibilitat d'entrar al govern (divisió de carlins)

-Pacificació del problema Cubà (1878):

Hi ha una classe social que es vol independitzar i es fan revoltes durant els 10 anys. Hi envien a Martínez Campos i pacten **La Pau de Zanjón**, Cuba no és independent, però té més autoritat.

-Reconeixement internacional de la Monarquia:

Bona relació amb potències europees i amb el Vaticà.

-Estabilitat política:

Creació del **Torn Pacífic**, hi ha dos partits polítics (conservadors i liberals) que es van tornant el joc polític. Es crea un bipartidisme.

- Liberals (**Sagasta**)
- Conservadors (Cànovas)

Es deixen als militars fora de l'escena política (**civilisme**), es subordina el poder militar al poder civil.

Es crea la **Constitució de 1876**, que dura molts anys.

7- CONSTITUCIÓ DE 1876	
Any	1876
Ideologia	Conservadora
Sobirania	Sobirania compartida (rei / corts)
Separació de poders?	No, el rei nomena als ministres i al president, i té el vet (dret de vetar que no a les corts)
Tipus d'estat	Confessional
Forma d'estat	Monarquia
Drets i llibertats	Ambigüitats en drets i en sufragi

Hi ha un gran frau electoral (**L'encasellat**), hi ha tulinades.

1. El rei encarrega govern a l'oposició
2. El líder de l'oposició fa l'encasellat (llista de diputats propis i de l'altre partit)
3. Es lliure l'encasellat als governadors civils
4. Es fa arribar a ajuntaments i cacics
5. Hi ha eleccions (condicionades)
6. Resultats (retocables)
7. Corts resultants

Mor Alfons XII, quan Alfons XIII encara no ha nascut. **Mª Cristina** es fa regent, però sent una gran intranquil·litat.

Convoca una trobada amb els dos dirigents dels dos partits i acorden el **Pacte del Pardo**, per seguir amb la mateixa dinàmica del sistema, que funciona bé.

El primer govern de Mª Cristina és liberal Sagasta i s'anomena **Parlament llarg** (1885 – 1890).

Mesures durant períodes liberals:

- Codis de comerç i civil
- Judicis amb jurat
- Llei d'associacions no necessàriament dinàstiques
- Abolició de l'esclavitud
- Sufragi Universal masculí

Mesures durant períodes conservadors:

- Proteccionisme
- Llei antiterrorista (antianarquista)
- Problema Cubà (1895 – 1898 □ guerra de Cuba)

A l'any 1897 un obrer assassina a Cánovas com a resposta a la llei antiterrorista.

DINS I FORA DEL SISTEMA POLÍTIC

DINS □ DINÀSTICS:

-Liberals:

- 1/2 partit progressista
- Partit demòcrata
- Part dels republicans
- Professions liberals, comerciants, funcionaris i militars.

-Conservadors:

- Partit moderat
- 1/2 partit progressista
- Unió Liberal
- Part dels carlins
- Església, burgesia, militars

FORA □ NO DINÀSTICS:

-Enemics de la forma d'estat (monarquia borbònica)

-CARLINS: Alguns es plantegen entrar en el sistema, hi ha una divisió:

-Partit integrista (**Ramón Nocedal**) – Ultradreta (fora)

-Partit tradicionalista (**Vázquez de Mella**) – (dins el sistema)

-REPUBLICANS: Hi ha 3 dels 4 presidents de la república. Segueix havent-hi una divisió:

-Federalistes: Pi i Maragall (socialista, català, identitat diferent de Catalunya). **Partit republicà demòcrata federalista**

-Unionistes: Nicolás Salmerón. **Partit Centralista**

-Partit republicà progressista: Radicals (lluita armada)

-Possibilistes: entren dins del sistema – Emilio Castelar

-Enemics del capitalisme □ Organitzacions obreres (socialisme / anarquisme)

-Enemics del centralisme de l'Estat □ Els regionalismes apareixen durant la Restauració en zones on hi ha identitat pròpia. Defenses el **Particularisme (lingüístic, cultural, institucional i històric)**

-CATALANISME

-NACIONALISME BASC: Volen que no els hi retallin els furs en la constitució de 1876. **Sabino Arana** (món rural, tradició, antiliberal, carlí, racista, antisocialista...).

Formula el primer programa polític nacionalista □ Defensa: Raça basca, llengua basca, catolicisme, tradicions basques. Sabino Arana crea el PNB (1895), *doc 20, pàg 75*

-REGIONALISME GALLEC: Galícia és una zona no industrialitzada, amb una situació molt diferent a Catalunya i al País Basc. Hi ha una minoria intel·lectual, duen a terme el *Rexurdimiento* (Rosalía de Castro, Manuel Murguía, Alfredo Brañar).

2- DEMOGRAFIA I ECONOMIA

Evolució demogràfica: El ritme de creixement demogràfic creix, però en relació a altres països europeus, creix poc. Hi ha una alta natalitat, però també mortalitat, degut a la còlera. Hi ha moviments migratoris importants cap a Amèrica. També hi ha grans migracions a les ciutats (èxode rural, creixement de ciutats).

Evolució econòmica: 79% de població agrícola. Hi ha grans crisis agrícoles. La indústria se situa a Catalunya, País Basc i Astúries. Hi ha sector bancari. Tot i que Espanya té els factors per el impuls econòmic (sector bancari, ferrocarril, indústria siderúrgica i mercat colonial), topa amb dificultats com el creixement lent de població (cau el consum), el fet que molta gent viu al camp, i el proteccionisme (no hi ha competitivitat).

Catalunya: Segueix la pauta dels països industrialitzats.

3- SOCIETAT I MOVIMENT OBRER

El moviment obrer sorgeix tan en zones industrialitzades com en zones no industrialitzades. És una resposta a unes condicions de determinats col·lectius.

Condicions:

- Jornades laborals llargues
- Nens que treballen a partir dels 6-7 anys
- Salaris molt precaris
 - En època de crisis baixen els salaris
- Acomiadament lliure
- Espai de la fàbrica no està en condicions (higièniques, ventilació, rates, malalties...)
- No hi ha cobertura de malalties
- Màquies perilloses (fàcil accidentar-se)
- No hi ha vacances
- Mitjana de vida □ 30 anys (un burgès viu 50)

Nivell internacional:

Per tal de conscienciar als treballadors hi ha varis discursos.

1864 – Es forma l'AIT, que és una agrupació de petites associacions de diferents punts d'Europa. Es troben a Londres i fan una crida a l'emancipació de la classe treballadora.

Lluiten perquè no importi d'on vinguis, sinó que siguis obrer.

BAKUNIN I MARX

Són dos idealistes anticapitalistes que estan en contra de la propietat privada i busquen una revolució social i una societat justa sense classes.

No estan d'acord en com fer la revolució.

1. **Socialisme marxista (Marx):** Proposa crear un partit obrer amb un cap, que aquest partit es faci amb el poder de l'estat i faci llavors una "dictadura del proletariat". A partir d'aquí arribar a la societat igualitària.

2. **Socialisme anarquista (Bakunin):** Proposa arribar a la societat igualitària assembleàriament, sense donar el poder a ningú. Vol una lluita contra l'estat i contra els partits polítics, no vol fer un canvi d'elit.

Espanya:

Aquests moviments acaben arribant a Espanya.

Durant el regnat d'Isabel, ja existeixen les associacions d'ajuda mútua. Però no sorgeix la primera associació fins a 1840, en la indústria cotonera.

Coincidint amb la Gloriosa (1840), arriben a Espanya els moviments obrers amb 2 personatges que els impulsen:

1. **Giuseppe – Farelly** (anarquista de la AIT): Organitza el 1r Congrés Obrer Nacional a Barcelona al 1870. Per això a Catalunya té més èxit l'anarquisme. Més endavant sorgirà la F.R.E (Fed. Reg. Esp.)
2. **Paul Lafarg** (socialista de la AIT): És familiar de Marx, arriba a Espanya més tard, per a divulgar el socialisme.

La zona d'Espanya es divideix en dues ideologies, tot i que predomina l'anarquisme.

Evolució de les branques

1. **Branca socialista marxista:**
 - Naixement del PSOE (1879) □ Partit socialista (Pablo Iglesias), té una evolució molt lenta i fins al 1896 no tenen cap regidor, i el primer diputat el tenen al 1910.
 - Naixement de la UGT (1888) □ Branca sindicalista (àmbit laboral)
2. **Branca anarquista:**
 - Es divideixen entre:
 - Sindicalistes** (àmbit laboral)
 - Antisindicalistes** (traspassen la línia de la violència). Fan atemptats contra allò que representa l'estat. Creen *propaganda pel fet* (s'ha d'actuar).

Arran de la *Llei antiterrorista* de Cànovas i dels afusellaments dels anarquistes en els "processos de Montjuïc", els anarquistes responen amb l'assassinat de Cànovas.

BLOC C: SEGONA ETAPA DE LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA (1898 – 1931)

1- EL DESASTRE DE CUBA

En aquests moments, Espanya només manté les colònies de Cuba i Puerto Rico. Al 1895 torna a arrencar un conflicte per l'economia i la política □ **Guerra de la independència de Cuba**. Volen trencar l'exclusivitat comercial.

Estats Units comença a plantejar-se si entrar o no en el conflicte. Hi ha dues ideologies:

- Doctrina Monroe "Amèrica pels americans"
- No intervenir

Al principi hi ha una majoria que no vol intervenir, fins a l'incident de Maine, un vaixell de guerra americà que va anar al port de l'Habana i va explotar. No se sap perquè.

Estat Units decideix intervenir i es dona la **Guerra Hispanoamericana**. Estats Units guanya amb gran diferència.

Espanya firma el **Tractat de Paris (1898)**, entrega els territoris de Cuba, Puerto Rico, Filipines i Guam.

Impacte en la societat espanyola:

-Econòmic: L'economia trontolla, sobretot al tèxtil català.

-Polític: Pèrdua de prestigi, període molt inestable, però no s'altera el torn pacífic.

-Cultural: Humiliació, es veu reflectida en la Generación del 98, en Maragall, en el **Regeneracionisme**⁷ de **Joaquim Costa**⁸...

2- LES CRISIS POLÍTQUES DE LA RESTAURACIÓ

Problemes:

- Retard respecte Europa
 - Crisis política
 - Exèrcit antiquat
 - Regionalismes – nacionalisme

Els dos partits dinàstics no tenen líders carismàtics i fruit de la reflexió de Joaquim Costa, s'apliquen els ideals regeneracionistes.

Polavieja (militar) proposa un programa descentralitzador, reformista (afavoreix a la burgesia catalana): **Programa Polavieja**.

1901: Neix la **Lliga Regionalista**: Gran partit catalanista (Francesc Cambó)

1901: Arriba **Alejandro Lerroux**, un polític d'extrema esquerra, populista.

Mª Cristina deixa la regència i Alfons XII passa a ser rei.

Govern de Silvela (1902 – 1905):

Govern conservador, però regeneracionista. S'inicien relacions amb la burgesia catalana (Duran i Bas).

Govern de Moret (1905 – 1907):

És una època delicada. Govern liberal.

-A les eleccions de 1905 la Lliga obté majoria. (*Conflicte militar, Cu-Cut...*)

-Arran d'aquest conflicte es crea la **Llei de jurisdiccions**, no deixa riure's ni ofendre al rei, a la corona o a l'exèrcit.

-Aquesta llei trenca amb el civilisme.

⁷ És un corrent crític que denuncia el nivell cultural i l'enderriment econòmic d'Espanya. "*Despensa, Escuela y siete llaves sobre el sepulcro del Cid*"

⁸Joaquim Costa és un erudit, polític i escriptor que proposa la revolució des de dalt, des de les masses neutres.

-A Catalunya es crea Solidaritat Catalana

Govern de Maura (1907 – 1909):

Govern conservador i regeneracionista.

-Període de reformes:

-Llei electoral (més transparència, netejar la imatge de les eleccions)

-Llei d'Administració local (descentralitzar)

-Institut Nacional de Previsió

-Dret a la vaga

-Naixement de **Solidaritat Obrera (1907)**, Salvador Seguí.

-Pretén cohesionar el moviment sindical, és l'antecedent de CNT (1911)

-Naixement del Partit Republicà Radical □ Alejandro Lerroux

-En contra de la monarquia, busca la confrontació-

-Va en contra del catalanisme i de l'església, usa un discurs populista i marca una nova manera de fer política ("meetings", contacte amb la gent).

La setmana tràgica (1909)

Antecedents:

-Possessions espanyoles al Marroc, degut a la conferència d'Algeciras (1906), es reparteixen el nord d'Àfrica i Espanya es queda amb el Marroc.

-Hi ha un atac de rifenys (habitants del Rif) contra els obrers de la línia Melilla –Beni Buifur.

-Maura ordena la mobilització de reservistes a la guerra.

Hi ha molta polèmica arran d'aquests fets, i Solidaritat Obrera convoca una vaga el 26 de Juliol de 1909. Comença la setmana tràgica.

Fets:

-27: Arriben notícies del Marroc, desastre al Marroc, moren 1200 reservistes. Les protestes antibèl·liques es converteixen en protestes anticlericals. Es comencen a cremar esglésies, convents, escoles religioses... El govern declara **estat de guerra** (suspensió de la constitució).

-28: El comitè de la vaga declara que no controla als vaguistes. Alguns membres de l'exèrcit no actuen amb contundència (estan a favor dels obrers).

-29: El govern difon una notícia: Els disturbis de Barcelona eren separatistes. D'aquesta manera els successos no es repeteixen a altres parts d'Espanya.

-30 i 31: L'exèrcit aconsegueix parar als obrers.

Balanç:

- Es produeixen milers d'empresonaments, expulsions i l'execució de Ferrer i Guàrdia, una escola amb principis anarquistes.
- Es trenca Solidaritat Catalana
Cambó es posiciona amb Maura
- Es trenca el pacte del Pardo, el partit liberal no vol la mala imatge de Maura.
- El rei posa a Moret (partit liberal) al govern.

Sa